

## RESEARCH

## Open Access

## ARAŞTIRMA

## Açık Erişim

## Kariyer Uyumluluğu, Sosyal Duygusal Öğrenme ve Kariyer Umuları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

*Examining the Relationships Between Career Adaptability, Social Emotional Learning and Career Aspirations*

Feride BACANLI ve Neslihan SALMAN

### Yazar Bilgileri

**Feride BACANLI**

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi,  
[ferbacanlı@gmail.com](mailto:ferbacanlı@gmail.com)

**Neslihan SALMAN**

Öğr. Gör., Ufuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,  
[neslihan.salman@ufuk.edu.tr](mailto:neslihan.salman@ufuk.edu.tr)

### ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve kariyer umularının kariyer uyumluluklarını yordama güçlerini araştırmaktır. Çalışmaya toplam 280 üniversite öğrencisi (225 kadın, 52 erkek, 3 bildirmeyen;  $\bar{X}$  = 21.6; ss = 2.7) katılmıştır. Veriler Sosyal-Duygusal Öğrenme Ölçeği, Kariyer Uyum Yetenekleri Ölçeği, Kariyer Umu Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu uygulanarak toplanmıştır. Veri analizi için hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır. İlk olarak, sosyal-duygusal öğrenme değişkeni analize dahil edilmiş, ardından sırasıyla liderlik, başarı ve eğitim umuları analize dahil edilmiştir. Araştırmanın sonuçları sosyal duygusal öğrenme ve eğitim umusunun kariyer uyumluluğunun anlamlı yordayıcıları olduklarını göstermiştir. Ancak liderlik ve başarı umuları kariyer uyumluluğunun anlamlı düzeyde yordamamışlardır. Bu sonuçlar, üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluklarını geliştirme çalışmalarında sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve kariyer umularının önemli etkileri olabileceğini önermektedir.

### Makale Bilgileri

**Anahtar Kelimeler**

Kariyer Uyumluluğu  
Kariyer Umuları  
Sosyal Duygusal Öğrenme  
Üniversite Öğrencileri

**Keywords**

Career Adaptability  
Career Aspirations  
Social Emotional Learning  
University Students

**Makale Geçmişi**

**Geliş:** 10/02/2024

**Kabul:** 27/06/2024

### ABSTRACT

The purpose of this research is to investigate the predictive power of university students' social-emotional learning skills and career aspirations on their career adaptability. A total of 280 university students (225 women, 52 men, 3 not reporting;  $\bar{X}$  = 21.6; sd = 2.7) participated in the study. Data were collected by applying the Social-Emotional Learning Scale, the Career Adaptability Scale, the Career Aspirations Scale and the Personal Information Form. Hierarchical regression analysis was used for data analysis. Firstly, the social-emotional learning variable was included in the analysis, and then leadership, achievement and educational aspirations were included in the analysis, respectively. The results of the research indicated that social emotional learning and educational aspiration were significant predictors of career adaptability. However, leadership and achievement aspirations did not significantly predict career adaptability. These results suggest that social-emotional learning skills and career aspirations may have important effects on the development of career adaptability of university students.

**Atf için:** Bacanlı, F. ve Salman, N. (2024). Kariyer Uyumluluğu, Sosyal Duygusal Öğrenme ve Kariyer Umuları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 7(1), 42-59. [https://doi.org/10.58501/kpdd.1434951\\_3](https://doi.org/10.58501/kpdd.1434951_3)

**Etik Bildirim:** Ufuk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan gerekli izin alınmıştır (17/11/2023, E-81182178-605.99-41141).

## GİRİŞ

COVID-19 salgını sonrasında tüm dünyada iş ve çalışma yaşamında önemli değişimler meydana gelmiş ve insan ilişkileri, çalışma ortamları, eğitim sistemleri bu değişimlerden etkilenmiştir (Sullivan & Al Ariss, 2021). Bir yandan salgının getirdiği olumsuzluklar devam ederken, diğer yandan günümüzde hızla gelişen teknoloji ve yapay zekanın giderek artan kullanımı da kariyerlerin yapısını ve işlerin yapılışını değiştirmiştir. Tüm bu değişim ve gelişimler, bunlarla başa çıkabilmeyi ve gelecekteki kariyere hazırlanmak için kariyer becerilerini, 21. yüzyıl becerilerini ve yeni hedefler oluşturabilmeyi öğrenmeye ilişkin gereksinimleri ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, kariyer yapılandırma teorisyenlerinin (Savickas, 2005; Savickas & Porfeli, 2012) ileri sürdükleri gibi bireylerin kariyer uyumluluğu yeteneklerini geliştirmek (ilgililik, kontrol, merak, güven), günümüzde meydana gelen değişim ve gelişimlerle başa çıkabilmeyi kolaylaştıracaktır. Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin de okuldan işe başarıyla geçebilmeleri ve gelecekteki kariyerlerine hazırlanabilmeleri için kariyer uyumluluğu yeteneklerini kazanmaları gerekmektedir. Söz konusu gereklilik, Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluklarını incelemeyi amaçlayan çalışmalara duyulan ihtiyacı beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada Türkiye'deki okuldan işe geçiş sürecindeki üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluklarının araştırılmasına odaklanılmıştır.

Kariyer yapılandırma teorisinde, kariyer uyumluluğu, mesleki gelişim görevleri, mesleki geçişler ve kişisel travmalarla başa çıkmaya hazır olma durumunu ve kaynaklarını gösteren psikososyal bir yapı olarak tanımlanmıştır (Savickas, 2002; 2005). Savickas (1997, 2002, 2005) yaşamdaki geçişlerin ve kariyere ilişkin kritik görevlerin üstesinden gelirken kullanılan kariyer uyumluluk yeteneklerini ilgililik, kontrol, merak ve güven olarak adlandırmıştır. Hirschi (2009) de kariyer uyumluluğunu, seçim hazırlığının, planlamanın, keşfetmenin ve güvenin kolektif olarak yüksek kariyer uyum yeteneği ürettiği bir toplu model olarak kavramsallaştırmıştır. Gelecekteki kariyere hazırlanmak, iş rolüne katılmak, iş ve çalışma koşullarındaki değişikliklerin yol açtığı öngörülemeyen durumlarla başa çıkmak için adı geçen kariyer uyumluluğu yeteneklerinin kazanılması gerekmektedir. Bu bağlamda, kariyer uyumluluğu yeteneklerinden ilgililik, bireylerin gelecekteki kariyerlerine yönelik görevleri hazırlama ihtiyacına ilişkin farkındalığına karşılık gelir. Kontrol, kariyer gelişimi ve karar verme için sorumluluk almayı gerektirir. Merak, olası geleceklere ilişkin bilgileri keşfetme ve arama isteğini ifade eder. Güven ise mesleki görevlerin çözümünde kişisel yeterliliğe olan inançla karakterize edilir (Savickas & Porfeli, 2012).

Kariyer uyumluluğu ve kariyer uyumluluğu yetenekleri ortaya konulduğu geçen asrın sonlarından beri kariyer psikolojik danışmanlığı alanında en çok araştırılan konulardandır. Kariyer uyumluluğunu inceleyen araştırmalardan Guan ve diğerlerinin (2013) araştırmasında kariyer uyumluluğu yüksek bireylerin kişi ve çevre uyum algılarının da yüksek olduğunu bulunmuştur. Hui vd. (2018) çalışma dünyasında iş görenlerin çalışırken karşılaştıkları engellerle başa çıkabilmelerinin sahip oldukları kariyer uyumluluk becerilerine bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, araştırmaların sonuçları, kariyer uyumluluğu yüksek olan bireylerin daha az kariyer kararsızlığı, kariyer karar verme güçlükleri yaşadıklarını (Guan vd., 2016; Turan & Çelik, 2023; Pang vd., 2021; Udayar vd., 2018) ve işsizlik kaygısı düzeylerinin daha düşük olduğunu (Demirtaş & Kara, 2022) göstermiştir. Kariyer uyumluluğu yüksek olan bireylerin ise daha yüksek yaşam doyumuna (Kırdök & Bölükbaşı, 2018; Veres & Kotta, 2021), kariyer iyimserliğine (Chui vd., 2022; McLennan vd., 2017) ve mutluluğa (Öztemel & Yıldız-Akyol, 2021) sahip oldukları görülmüştür. Bu sunulan çalışmada ise üniversite öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin ve kariyer umularının kariyer uyumluluklarını yordama güçleri incelenecektir.

### **Kariyer Uyumluluğu ve Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri**

Kariyer gelişimi ile ilgili literatürde, ilkokuldan üniversiteye dek uzanan eğitim düzeylerinde bireylere, kariyer araştırma davranışının ve 21. yüzyıl yaşam ve kariyer becerileri ve yeterliklerinin kazandırılmasının gerekliliği

(Mariani, vd., 2016) ve bunların bireylerin kariyer gelişimi ve seçimi üzerindeki önemi vurgulanmaktadır (Carnevale vd., 2010). Günümüzde, işverenler genç çalışanların işyerinde başarılı olmalarını, psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olmasını ve iletişim becerileri, takım çalışması, özyönetim gibi becerilerle donanmış olmalarını ve bu becerilerin çoğunun işe yerleşmeden önce kariyere hazırlık sürecinde öğrenilmesini istemektedirler (Yoder vd., 2020).

Bu açıdan bakıldığında, üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluklarını geliştirebilmelerinde 21. yüzyıl becerileri kapsamında yer alan sosyal duygusal öğrenme (SDÖ) becerilerinin kazandırılmasının önemli etkileri olacağı düşünülmektedir. Akademik, Sosyal ve Duygusal Öğrenme İş Birliği (CASEL, 2020a), sosyal duygusal öğrenmenin beş ana yeterliğini tanımlamıştır. Bu yeterlikler bilişsel, duygusal ve davranışsal becerileri içermektedir. Sosyal duygusal öğrenmenin (SDÖ) beş ana yeterliği öz-farkındalık, öz-yönetim, sosyal farkındalık, sorumlu karar verme ve ilişki becerileri olarak adlandırılmıştır (CASEL, 2020b). Bu ana yeterliklerden öz-farkındalık, bireyin güçlü ve sınırlı yönleri, duyguları ve bunların davranışlarını nasıl etkilediği hakkında farkındalık sahibi olmasıdır. Öz-yönetim, bireyin duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını düzenlemesi, bunları etkili ve yapıcı bir şekilde ifade edebilmesidir. Sosyal farkındalık, bireyin diğer kişilerin duygularına, farklı kültürlere ve inançlara dair farkındalık sahibi olmasıdır. Sorumlu karar verme, bireyin etik ve ahlaki standartları göz önünde bulundurarak karar vermesi ve diğer insanların yararına hareket ederek topluma katkı sunmasıdır. İlişki becerileri ise bireyin anlamlı ilişkiler kurabilme ve sürdürebilmeye ilişkin becerileridir (CASEL, 2012). İlk yıllarda ve günümüzde çeşitli araştırmalarda SDÖ becerilerinin gençlerin kaygı ve stres gibi olumsuz duygularını (Kautz vd., 2014; Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2021), depresyon belirtilerini (Horowitz & Garber, 2006) ve zorbalık gibi olumsuz yaşantılarını (Nickerson vd., 2019) azalttığı; mutluluk ve yaşam doyumları gibi olumlu yaşantılarını (Kabakcı & Totan, 2013; Kaşıkçı & Ozhan, 2021) ve akademik başarılarını artırdığı (Alzahrani vd., 2019) bulunmuştur. SDÖ becerileri, bireylerin kendilerini daha yakından tanımalarını, duygularını yönetebilmelerini, kendilerini ve başkalarını yönetebilmelerini, sağlıklı kişiler arası ilişkiler kurabilmelerini, sorumlu ve etik kuralları da dikkate alan kararlar verebilmelerini sağlar (CASEL, 2003; Hoffman, 2009). SDÖ becerilerinin ortaya konulmasının ilk sebebi, çocukluktan itibaren bireylerin olumlu ruh sağlığı geliştirmelerini sağlamak ve akademik başarılarını arttırmak olduğu için bu kavrama ilişkin daha çok olumlu ruh sağlığını geliştirmeye yönelik araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, özellikle son yıllarda sağlıklı kariyer gelişimi, kariyer seçimi ve iş yaşamının bireyin olumlu psikolojik sağlığa sahip olmasıyla mümkün olduğu görülmektedir. Nitekim Savickas'ın (1997, 2002, 2005) geçen asrın son yıllarında ortaya koyduğu ve günümüze damgasını vuran kariyer uyumluluğu, son gelişimsel görevlerle ve iş krizleriyle nasıl ilgileneceğini gösteren bir yapıdır (Savickas, 2002; 2005). Bununla birlikte, ilgili literatürde SDÖ becerilerinin kariyer psikolojik danışmanlığı alanında sayılabilecek kadar az çalışmada incelendiği (Bacanlı & Uçar, 2023; Ferrari & Solberg, 2020; Karacan-Özdemir & Bacanlı, 2019; Solberg vd., 2019) dikkati çekmektedir.

Yukarıda açıklanan SDÖ'nin beş ana yeterlik alanı (CASEL, 2012) ile kariyer uyumluluğunun dört boyutunun (Savickas 1997, 2002, 2005) içerikleri karşılaştırıldığında, bu değişkenlerin birbirlerini tamamlayıcı özellikleri içerdikleri söylenebilir. Bu düşünceden hareketle, bu araştırmada üniversite öğrencilerinin SDÖ becerilerinin kariyer uyumluluklarıyla ilişkileri incelenecektir.

### **Kariyer Uyumluluğu ve Kariyer Umuları**

Kariyer umuları kavramının ilk kez kariyer gelişimi kuramcılarının öncüleri tarafından ortaya atıldığı ve günümüz teorisyenleri tarafından da incelendiği görülmektedir. Kariyer umuları; psikolojik (Super'in Yaşam Boyu Kariyer Gelişimi Teorisi), sosyal psikolojik (Sosyal Bilişsel Kariyer Teorisi (SBKT); Gottfredson'un Mesleki Umuların

Gelişimi Teorisi) ve sosyolojik (statü kazanımı teorisi) bakış açılarını kapsayan birkaç farklı teori ile açıklanabilir (Rojewski, 2005). Kariyer Yapılandırma Teorisi perspektifinden (Savickas, 2005) kariyer, bireylerin mesleki seçimlerine, mesleki geçişlerine ve gelecek umularına kişisel anlamlar yüklediği bir süreçtir.

Kariyer umuları, bireylerin belirli bir zamanda kariyerle ilgili ifade ettikleri hedefler olarak tanımlanmaktadır (Rojewski, 2005). Kariyer umuları, ideal koşullar altında bireyin kariyerle ilgili hedeflerini temsil etmesi açısından kariyer ilgilerinden farklı kabul edilirken, bireyin belirli kariyer seçeneklerine yönelik duygusal eğilimini ifade eder (Rojewski, 1997; 2005). Araştırmalar, umuları yükseltmenin hem kariyerde hem de eğitimde daha yüksek başarıyı sağlayacağını göstermiştir (Khattab, 2015). Kariyer gelişimi çalışmalarında, kariyer umuları en önemli motivasyon değişkenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Flores vd., 2002; Kim, 2015) ve bireyin kariyerle ilgili umularının, niyetleri veya seçenekleriyle bağlantılı olduğu belirtilmektedir (Rojewski, 2005; Silvia, 2001). Kariyer umuları, okuldan işe geçiş sürecindeki üniversite öğrencilerini istihdama hazırlamanın en etkili yaklaşımlarından birisidir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerini, istihdam edilebilirlikleri ve gelecekteki kariyerleri konusunda güdüleyen ve onlara ilham veren kariyer umularının incelenmesi önemli görülmektedir (Kamau, 2018; Baroudi vd., 2018).

Kariyer umuları, belirli kariyer geliştirme süreçleri yoluyla kariyer hedefleri olarak da tanımlanmaktadır (Litzky, 2006; Schoon & Parsons, 2002). Bireyin doğru ve gerçekçi hedefleri, kariyer uyumluluklarıyla doğrusal yönde ilişkilidir. Araştırmalarda kariyer umu puanları yükseldikçe kariyer uyumluluk düzeylerinin de yükseldiği görülmüştür (Sarsıkoğlu, 2019; Urbanaviciute vd., 2014). Bu araştırmaların sonuçlarına dayanılarak üniversite öğrencilerinin kariyer umu (liderlik, başarı ve eğitim) puanları yükseldikçe yüksek kariyer uyumluluğu becerisi gösterecekleri beklenebilir. Bu nedenle bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin kariyer umularının kariyer uyumluluklarını ne ölçüde yordadıkları incelenecektir.

### **Araştırmanın Temel Amacı**

Bu araştırmanın sonuçları, öncelikle okuldan işe geçiş sürecindeki üniversite öğrencilerinin SDÖ ve kariyer umularının bu geçiş sürecine ve kariyere ilişkin kritik görevlerin üstesinden gelirken Savickas'ın (1997, 2002, 2005) önerdiği ilgililik, kontrol, merak ve güven olarak adlandırdığı boyutları içeren kariyer uyumluluğu ile nasıl bir ilişki gösterdiğini ortaya koyacaktır. Daha açık bir anlatımla, SDÖ becerilerinin ve liderlik, başarı ve eğitim kariyer umularının kariyer uyumluluğuyla gösterecekleri ilişkilerin dereceleri, kariyer uyumluluğuyla ilgili gelecekte yapılacak araştırmalara teorik bilgiler, müdahale çalışmaları için de müdahale çalışmalarını planlamada kullanılacak bilgiler (örneğin, hangi değişken(ler) ile ilgili uygulamalara daha fazla ya da az yer verilmesine ilişkin bilgiler) sunabilir. Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinin SDÖ becerilerinin ve kariyer umularının kariyer uyumluluklarını yordama güçlerini incelemektir.

## **YÖNTEM**

### **Araştırma Modeli**

Bu araştırma, sosyal duygusal öğrenme becerileri ve kariyer umularının kariyer uyumluluklarını yordama güçlerini belirlemek amacıyla yapılan ilişkisel bir araştırmadır. Araştırmanın bağımlı değişkeni kariyer uyumluluğu, bağımsız değişkenleri ise kariyer umuları (liderlik, başarı ve eğitim umusu) ve sosyal-duygusal öğrenme becerileridir.

### **Çalışma Grubu**

Bu araştırmaya katılan öğrenciler 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki beş üniversitenin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekteydiler. Çalışma grubu 280 üniversite (225 kadın ve 52 erkek, 3 bilinmeyen;

$X_{\text{yaş}} = 21.6$ ;  $ss = 2.7$ ) öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur:

**Tablo 1.** Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		N	%
Cinsiyet	Kadın	225	80.4
	Erkek	52	18.6
	Bildirmeyen	3	1
Bölüm	Rehberlik ve Psikolojik Dan.	182	65
	Sınıf Öğretmenliği	44	15.7
	Çocuk Gelişimi	23	8.2
	İlköğretim Matematik Öğrt.	18	6.4
	Türkçe Öğrt.	13	4.6
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	87	31.1
	2. Sınıf	40	14.3
	3. Sınıf	108	38.6
	4. Sınıf	45	16.1
Toplam		280	100

Çalışma grubu, veri toplama günü okulda bulunan ve araştırmaya katılmaya gönüllü öğrencileri içermektedir. Çalışma grubu, kolaylıkla bulunabileni örnekleme (convenience sampling) (Erkuş, 2013) yöntemi ile oluşturulmuştur.

### Etik Bildirim

Verilerin toplanması sürecinde, araştırma grubu için seçilen üniversitelerin çeşitli bölümleri belirlenmiştir. Ufuk Üniversitesi Etik Komisyonu’ndan gerekli izin yazıları (14/05.2018-E.76235) alınmış ve uygulama yapılacak bölümlerdeki öğretim elemanları ile iletişime geçilerek veri toplamak için izinleri istenmiştir.

**Etik Kurul Adı:** Ufuk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu

**Onay Tarihi:** 17/11/2023

**Onay Belge Numarası:** E-81182178-605.99-41141

### Veri Toplama Araçları

**Kariyer Uyum Yetenekleri Ölçeği (KUYÖ).** Savickas ve Porfeli (2012) tarafından bireylerin (lise, üniversite ve yetişkin) kariyer uyum yeteneklerini ölçmek için geliştirilen KUYÖ, 24 madde ve dört alt ölçekten (ilgi, kontrol, güven ve merak) oluşmaktadır. Ölçek, “hiç güçlü değil” (1) ile “çok güçlü” (5) arasında değişen beşli Likert tipi bir ölçekte derecelendirilmektedir. KUYÖ’nün Türkçeye uyarlanma çalışması Büyükgöze-Kavas (2014a) tarafından lise ve üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonuçları, KUYÖ’nün Türkçe formunun orijinali gibi 24 maddeden ve dört alt ölçekten (ilgi, kontrol, güven ve merak) oluştuğunu doğrulamıştır ( $\chi^2 = 833.063$ ,  $df = 248$ ,  $p < .001$ ;  $\chi^2/df = 3.36$ ; RMSEA = .060, SRMR = .049; CFI = .90). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı toplam puan .92 iken ilgi alt ölçeği .83, kontrol alt ölçeği .74, merak alt ölçeği .79 ve güven alt ölçeği .85 olarak rapor edilmiştir (Büyükgöze-Kavas, 2014a). Ayrıca, Büyükgöze-Kavas (2014a) tarafından lise ve üniversite öğrencilerinin Türkçe KUYÖ’den aldıkları puanların umut ve iyimserlik gibi pozitif kişilik özellikleriyle beklenildiği gibi pozitif anlamlı ilişkiler gösterdiği belirlenmiştir. Bu çalışmada KUYÖ iç tutarlılık katsayısı toplam puan .94, ilgi alt ölçeği .85, kontrol alt ölçeği .80, merak alt ölçeği .85 ve güven alt ölçeği .84’tür.

**Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği – Genç Yetişkin Formu (SDÖÖ-GF).** Karacan-Özdemir ve Büyükçolpan (2021) tarafından geliştirilen SDÖÖ-GF, genç yetişkin bireylerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerini ölçmek için geliştirilen Türkçe bir ölçme aracıdır. 20 maddeden oluşan ölçek, “hiçbir zaman” (1) ile “her zaman” (5) arasında değişen beşli Likert tipi bir ölçekte derecelendirilmektedir. SDÖÖ-GF'nin yapı geçerliğini incelemek için açımlayıcı (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) çalışmaları yapılmıştır. AFA sonuçları ölçeğin 20 maddeden oluşan beş faktörlü (öz-farkındalık, akademik öz-yönetim, sorumlu karar verme, ilişki kurma becerisi ve sosyal farkındalık) bir yapısının olduğunu ve ölçeğin toplam varyansın %58.3'ünü açıkladığını göstermiştir. DFA sonuçları ise TLI değeri hariç beş faktörlü modelin kabul edilebilir bir uyum gösterdiğini ortaya koymuştur ( $\chi^2/df = 1.7$ , RMSEA = .056, SRMR = .06, GFI = .89, AGFI = .86, CFI = .91, TLI = .89, IFI = .91). Ayrıca SDÖÖ-GF'nin ölçüt geçerliği için toplam ölçek ve alt ölçeklerin Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği (WEMİÖÖ, Keldal, 2015) ile ilişkileri incelenmiştir. Sonuçlar, SDÖÖ-GF toplam puan ve alt ölçek puanları ile WEMİÖÖ arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir (Karacan-Özdemir & Büyükçolpan, 2021). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı toplam puan .86 iken öz-farkındalık alt boyutu .77, ilişki kurma becerileri alt boyutu .74, sorumlu karar verme alt boyutu .71, akademik öz-düzenleme alt boyutu .73 ve sosyal farkındalık alt boyutu .63'tir (Karacan-Özdemir & Büyükçolpan, 2021). Bu çalışmada SDÖÖ-GF iç tutarlılık katsayısı toplam puan .90, öz-farkındalık alt boyutu .84, ilişki kurma becerileri alt boyutu .74, sorumlu karar verme alt boyutu .67, akademik öz-düzenleme alt boyutu .76 ve sosyal farkındalık alt boyutu .46'dır.

**Kariyer Umuları Ölçeği (KUÖ).** Gregor ve O'Brien (2015) tarafından, kadınların kariyerlerine verdikleri değere ek olarak kariyerlerinden ne umduklarını da değerlendirmek için geliştirilen KUÖ, 24 madde ve üç alt ölçekten (liderlik umusu, başarı umusu ve eğitim umusu) oluşmaktadır. Ölçek “bana uygun değil” (1) ile “bana tamamen uygun” (5) arasında değişen beşli derecelendirmeli Likert tipi bir ölçme aracıdır. KUÖ'nün Türkçeye uyarlanma çalışması Sarsıkoğlu (2019) tarafından üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA sonuçları, KUÖ'nün Türkçe formunun orijinali gibi 24 maddeden ve üç alt ölçekten (liderlik umusu, başarı umusu ve eğitim umusu) oluştuğunu doğrulamıştır ( $\chi^2=869,88$ ;  $sd=246$ ;  $p=0.00$ ;  $\chi^2/sd= 3,5$ ; NFI= .93; CFI=.95; SRMR=0.087 ve RMSEA=0.092). Ayrıca, KUÖ'nün ölçüt geçerliği için KUÖ ile (KKÖYÖ, Büyükgoze-Kavas, 2014b) ve Başarı Motivasyonları Ölçeği (BMÖ, Pamuk, 2007) puanları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. KUÖ'nün üç alt boyutu (liderlik, eğitim ve başarı) ile BMÖ'nün tüm alt boyutları ve KKÖYÖ'nün tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur (Sarsıkoğlu, 2019). KUÖ iç tutarlılık katsayısı liderlik alt ölçeği .83, başarı alt ölçeği .78 ve eğitim alt ölçeği .88 olarak rapor edilmiştir (Sarsıkoğlu, 2019). Bu çalışmada KUÖ iç tutarlılık katsayısı toplam puan .91, liderlik alt ölçeği .85, başarı alt ölçeği .76 ve eğitim alt ölçeği .88'dir.

**Kişisel Bilgi Formu.** Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu cinsiyet, yaş, eğitim görülen üniversite ve bölüm ve sınıf düzeyi ile ilgili soruları içermektedir.

## İşlem

Veriler, Türkiye'deki üniversitelerin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerden toplanmıştır. Ölçme araçlarını (KUYÖ-SDÖÖ-GF ve KUÖ) ve Kişisel Bilgi Formunu içeren veri seti, uygulama saatinde sınıfında bulunan ve araştırmaya katılmak için gönüllü olan öğrencilere araştırmacılar tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Veri seti uygulanmadan önce araştırmanın amacı ve ölçme araçlarının yönergeleri katılımcılara açıklanmıştır. Veri setinin uygulanması yaklaşık 20 dakika sürmüştür.

## Veri Analizi

Araştırmanın verileri SPSS 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Sosyal duygusal öğrenme ve kariyer umuları ile kariyer uyumluluğu arasındaki ilişkileri belirlemek için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır (Tabachnich & Fidell, 2015). Hiyerarşik regresyonda bağımsız değişkenler, kuramsal temeller çerçevesinde araştırmacılar tarafından belirlenen sıra ile modele girilmektedir (Pallant, 2016).

Hiyerarşik regresyon analizi yapılmadan önce çoklu regresyon analizinin varsayımlarının karşılanması gerekmektedir. Bunun için ilk olarak analiz yapılmadan önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini incelemek için çarpıklık-basıklık katsayıları ve histogram grafikleri incelenmiştir. Ön analizler sonucunda araştırma değişkenlerine ilişkin verilerin normal dağılıma sahip olduğu görülmüştür. Otokorelasyonu incelemek amacıyla Durbin-Watson testi yapılmış ve 2.116 değerine ulaşılmıştır. Bu değer otokorelasyon için kritik değerler olarak kabul edilen 1.5 – 2.5 değerleri (Tabachnich & Fidell, 2015) arasında olduğu için otokorelasyon sorununa rastlanmadığı görülmüştür. Uç değerleri saptamak için ise Cook's Distance ve Mahalonobis Distance değerleri kontrol edilmiştir. Cook's Distance değerleri incelendiğinde 1'den büyük bir değer olmadığı görülmüştür. Mahalonobis Distance değerleri dört bağımsız değişken için kritik değer olan 18.47'den yüksek (Pallant, 2016) olan 3 katılımcının verilerini uç değer olarak göstermiştir. Bunun sonucunda 13 katılımcı veri setinden çıkarılmıştır. Değişkenler arasında çoklu ortak doğrusallığın olup olmadığını kontrol etmek için ise Tolerance, VIF (varyans şişirme faktörü) ve Condition Index (CI) değerleri kontrol edilmiş ve bu değerlerin beklenildiği gibi Tolerance için .10'dan büyük, VIF için 10'dan küçük ve CI için 30'dan küçük olduğu görülmüştür (Tabachnich & Fidell, 2015).

## BULGULAR

Araştırmada sosyal duygusal öğrenme ve kariyer umularının (liderlik, başarı ve eğitim umusu) kariyer uyumluluğunu yordama güçlerini belirlemek için, önce bağımlı ve bağımsız değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler ve korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Çalışma grubundaki öğrencilerin KUYÖ (bağımlı değişken) ve SDÖÖ-GF (bağımsız değişken) toplam puan ortalamaları, KUÖ'nün (bağımsız değişken) alt boyutları toplam puan ortalamaları, standart sapmaları ve değişkenler arasındaki korelasyon değerleri Tablo 2'de sunulmuştur:

**Tablo 1.** Değişkenler Arasındaki Korelasyon Katsayıları, Ortalama ve Standart Sapma Puanları

Değişken	1	2	3	4	5
1. Kariyer Uyumluluğu	–	.81*	.39*	.48*	.60*
2. Sosyal Duygusal Ö.		–	.35*	.46*	.52*
3. Liderlik Umusu			–	.60*	.50*
4. Başarı Umusu				–	.66*
5. Eğitim Umusu					–
Ortalama	93.93	79.02	28.62	33.81	32.23
Standart Sapma	13.82	9.78	6.56	4.46	5.38

n= 280 \* $p < .001$

Tablo 1'de görüldüğü üzere, katılımcıların kariyer uyumluluğu toplam puan ortalaması  $\bar{x}=93.93$  ( $ss=13.82$ ), sosyal duygusal öğrenme toplam puan ortalaması  $\bar{x}=79.02$  ( $ss=9.78$ ), liderlik umusu puan ortalaması  $\bar{x}=28.62$  ( $ss=6.56$ ), başarı umusu puan ortalaması  $\bar{x}=33.81$  ( $ss=4.46$ ) ve eğitim umusu puan ortalaması  $\bar{x}=32.23$  ( $ss=5.38$ ) bulunmuştur. Kariyer uyumluluğuna ilişkin minimum değer 47, maksimum değer 100; sosyal duygusal öğrenmeye ilişkin minimum değer 39, maksimum değer 120; liderlik umusuna ilişkin minimum değer 9, maksimum değer 40; başarı umusuna ilişkin minimum değer 19, maksimum değer 40; eğitim umusuna ilişkin minimum değer 17, maksimum değer 40 bulunmuştur.

Tablo 1'deki korelasyon değerleri incelendiğinde, kariyer uyumluluğu ile sosyal duygusal öğrenme ( $r = .81$ ;  $p < .001$ ), liderlik umusu ( $r = .39$ ;  $p < .001$ ), başarı umusu ( $r = .48$ ;  $p < .001$ ) ve eğitim umusu ( $r = .60$ ;  $p < .001$ ) arasında anlamlı pozitif ilişkiler örülmektedir. Ayrıca, sosyal duygusal öğrenme ile liderlik umusu ( $r = .35$ ;  $p < .001$ ), başarı umusu ( $r = .46$ ;  $p < .001$ ) ve eğitim umusu ( $r = .52$ ;  $p < .001$ ) arasında da anlamlı pozitif ilişkiler bulunmuştur.

Sosyal duygusal öğrenme; bilişsel, duyuşsal ve davranışsal birtakım yeterlikleri (öz-farkındalık, akademik öz-yönetim, sorumlu karar verme, ilişki kurma becerisi ve sosyal farkındalık) ölçmektedir. Kariyer umuları ise kişinin kariyerine ilişkin liderlik, başarı ve eğitim isteklerini/arzularını ifade etmektedir. Bu değişkenlerin kuramsal yapıları dikkate alındığında sosyal duygusal öğrenme yeterliklerinin kariyere ilişkin istek ve arzuları etkileyeceğine ilişkin görüşlere dayanarak hiyerarşik regresyon analizi yapılırken analize ilk olarak bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yeterlikleri ölçen sosyal duygusal öğrenme değişkeni dahil edilmiştir. Daha sonra sırayla liderlik, başarı ve eğitim umusu değişkenleri analize dahil edilmiştir.

**Tablo 2.** Kariyer Uyumluluğunun Yordanmasına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

	$\beta$	t	p	R	R <sup>2</sup>	Düzeltilmiş R <sup>2</sup>	R <sup>2</sup> Değ.	F Değ.	sd1	sd2	F Değ. p
<b>Model 1</b>				.811	.657	.656	.657	533.652	1	278	.000
SDÖ	.681	23.101	.000								
<b>Model 2</b>				.820	.672	.669	.014	11.913	2	277	.001
SDÖ	.767	20.873	.000								
Liderlik U.	.127	3.452	.001								
<b>Model 3</b>				.823	.677	.673	.005	4.347	3	276	.038
SDÖ	.740	19.076	.000								
Liderlik U.	.079	1.844	.066								
Başarı U.	.095	2.085	.038								
<b>Model 4</b>				.838	.703	.698	.026	24.155	4	275	.000
SDÖ	.681	17.413	.000								
Liderlik U.	.051	1.223	.222								
Başarı U.	-.014	-.284	.777								
Eğitim U.	.230	4.915	.000								

Tablo 2'de görüldüğü üzere, analize ilk olarak sosyal duygusal öğrenme değişkeni dahil edilerek bu değişkenin kariyer uyumluluğunu anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür ( $F_{1,278} = 533.652$ ,  $p < .001$ ). Sosyal duygusal öğrenme değişkeninin kariyer uyumluluğuna ilişkin varyansın %66'sını açıkladığı bulunmuştur. Daha sonra, analize liderlik umusu dahil edilerek açıklanan varyans %67'ye ulaşmıştır ( $F_{2,277} = 283.257$ ,  $p = .001$ ). Ardından, başarı umusu analize dahil edilerek açıklanan varyansın %68'e ulaştığı görülmüştür ( $F_{3,276} = 192.569$ ,  $p < .05$ ). Son olarak, eğitim umusu analize dahil edilmiş ve kariyer uyumluluğuna ilişkin açıklanan varyansın %70'e ulaştığı görülmüştür ( $F_{4,275} = 162.582$ ,  $p < .001$ ).

Nihai modelde iki kontrol ölçümü istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Sosyal-duygusal öğrenme değişkeninin beta değeri ( $\beta = .68$ ,  $p < .001$ ) en yüksek olup bunu eğitim umusu ( $\beta = .23$ ,  $p < .001$ ) takip etmiştir. Liderlik ( $\beta = .05$ ,  $p > .05$ ) ve başarı ( $\beta = .01$ ,  $p > .05$ ) umusunun kariyer uyumluluğuna ilişkin açıkladığı varyans ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

## SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, Türk üniversite öğrencilerinin sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve kariyer umularının kariyer uyumluluklarını yordama güçlerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin SDÖ becerileri ve liderlik, eğitim ve başarı umularından aldıkları puanlar birlikte kariyer uyumluluğuna ilişkin toplam varyansın %70'ini açıklamıştır. Bu yordama yüzdesinin yüksek olduğu söylenebilir (Pallant, 2016). Bir başka anlatımla, bu çalışmada yordayıcı değişken SDÖ becerileri yordanan değişken kariyer uyumluluğu değişkenini büyük ölçüde etkileme gücüne



sahiptir. Bu bulguya dayanarak, üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluğunu geliştirmeyi amaçlayan uygulamalı çalışmalarda SDÖ becerilerini öğretmeyi ve geliştirmeyi içeren etkinliklere yer verilmesi önerilebilir.

SDÖ becerileri 21. yüzyıl becerileri kapsamındaki yaşam becerileri arasında yer amaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin kariyer uyumluluklarını geliştirmeyi amaçlayan uygulamalı çalışmalarda SDÖ becerilerini öğreten etkinliklere yer verilmesi, hem öğrencilerin kariyer uyumluluklarını geliştirmelerinde etkili bir rol oynayacak hem de 21. yüzyıl becerileri kapsamında yer alan SDÖ becerilerini öğrenmelerini sağlayacaktır. SDÖ becerileri 2000'li yıllardan beri eğitim alanı başta olmak üzere psikolojik danışma, gelişim psikolojisi, pozitif psikoloji gibi alanlarda çok fazla çalışılmaktadır (Büyükçolpan & Karacan-Özdemir, 2023; Erarslan-Çapan & Korkut-Owen, 2017; Esen-Aygün, 2019; Kabakçı & Totan, 2013). Bununla birlikte, bu araştırmanın giriş bölümünde de belirtildiği gibi SDÖ becerileri, kariyer literatüründe henüz çok yeni çalışılmaktadır (Solberg vd., 2019). SDÖ becerilerinin kariyerle ilgili bazı değişkenlerle ilişkilerinin incelendiği az sayıda araştırma bulunmaktadır. Örneğin, SDÖ becerilerinin kariyerle ilgili değişkenlerden kariyer geleceğini (Bacanlı & Uçar, 2023) ve kariyer gelişimini (Bacanlı & Bulut, 2024) anlamlı olarak yordadığını gösteren araştırmalar vardır. SDÖ becerileriyle kariyer uyumluluğu arasındaki ilişkilerin incelendiği araştırmalar ise yok denecek kadar azdır. Bu araştırmalardan Oliveira vd. (2023) tarafından yapılan bir çalışmada, burada sunulan araştırmadaki gibi SDÖ becerileri ile kariyer uyumluluğu arasında pozitif anlamlı ilişkiler görülmüştür.

Literatürdeki araştırmaların ve bu sunulan araştırmanın sonuçlarına dayanarak, gelecekte yapılacak teorik ve uygulamalı çalışmalarda SDÖ becerilerinin kariyer uyumluluğu başta olmak üzere kariyer gelişimi, kariyer uygunluğu vb. değişkenlerle ilişkilerini ve bu değişkenler üzerindeki etkisini inceleyen araştırmaların yapılması önerilmektedir. Böyle araştırmalar, 21. yüzyıl becerileri kapsamında da değerlendirilen SDÖ becerilerinin çocukların, ergenlerin, gençlerin ve yetişkinlerin günlük yaşamlarına ve kariyer yaşamlarına olumlu etkilerinin görülmesine katkı sağlayacaktır.

Bu araştırmada, liderlik, başarı ve eğitim umuları ile kariyer uyumluluğu arasında da pozitif anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bu bulgular, kariyer umularına ve kariyer uyumluluğuna ilişkin teorik görüşleri desteklemektedir. Çünkü, Savickas (2005) ve Savickas ve Porfeli (2012) kariyer uyumluluğunun ilgililik boyutunun temelinde, mevcut eylemlerin geleceğiyle ilgili umuları etkilediğine ilişkin farkındalığın yattığını ileri sürmektedirler. Bu bulgular ilgili literatürdeki önceki araştırmaların sonuçlarını da desteklemektedir. Bu araştırmada bulunduğu gibi Urbanaviciute ve diğerlerinin (2014) lise ve Sarsıkoğlu'nun (2019) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalarda da başarı, liderlik ve eğitim umuları ile kariyer uyumluluğu arasında pozitif anlamlı ilişkiler görülmüştür. Ayrıca Sarsıkoğlu (2019) araştırmasında üniversite öğrencilerinin eğitim, liderlik ve başarı umularının kariyer uyumluluklarını anlamlı olarak yordadıklarını da bulmuştur. Ancak, bu araştırmada üniversite öğrencilerinin eğitim umuları kariyer uyumluluklarını anlamlı olarak yordarken liderlik ve başarı umuları kariyer uyumluluklarını anlamlı olarak yordamamıştır. Eğitim umusunun, bireyin kariyerinde uzmanlaşmak için çeşitli eğitimlere katılmayı arzulaması (O'Brien, 1996) olduğu göz önünde bulundurulduğunda, günümüz iş ve çalışma dünyasının sürekli değişen koşullarına uyum sağlayabilmek için bireylerin farklı eğitimler alma konusunda istekli olmalarının (Asarlı & Önder Külahoğlu, 2022; Li vd., 2007; Meinam vd., 2023), bu araştırmanın bulgusuyla tutarlı olduğu söylenebilir. Buna karşın, liderlik umusu daha çok çalışma dünyasında karşılaşılan bir kavramdır ve liderlik umusunun gelişimi bireylerin iş yaşamında edindikleri deneyimlerle orantılıdır (Volniak vd., 2023). Bu araştırmada, sadece eğitim umusunun kariyer uyumluluğunu yordamasına ilişkin bulgu her ne kadar önceki araştırmanın (Sarsıkoğlu, 2019) sonuçlarından farklılık gösterse de yapılan araştırmalar SDÖ becerilerinin ve kariyer umularının bireylerin kariyer uyumluluklarının artırılmasında önemli bir rol oynadıklarını ortaya

koymaktadır. Bu açıdan bakıldığında, kariyer uyumluluğuyla ilgili gelecekte yapılacak teorik ve uygulamalı çalışmalarda SDÖ becerileri ve kariyer umuları kavramlarına yer verilmesi önerilmektedir.

### Sınırlılıklar ve Gelecek Araştırmalar

Kariyerle ilgili literatürde kariyer uyumluluğunun yapısını ve çeşitli değişkenlerle ilişkilerini inceleyen araştırmalar bulunmaktadır (Green vd., 2020; Öztemel & Yıldız-Akyol, 2021; Park vd., 2021; Şeker & Çapri, 2023). Ancak, literatürde kariyer umularının ve özellikle SDÖ becerilerinin kariyerle ilgili değişkenler ile ilişkilerini inceleyen araştırmaların oldukça az olduğu dikkat çekmektedir (Bacanlı vd., 2022). Bu bağlamda, okuldan işe geçiş sürecindeki üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluklarını geliştirmek için yapılacak müdahale çalışmalarında SDÖ becerileri ve eğitim umusu başta olmak üzere başarı ve liderlik umularının da kariyer uyumluluğunu geliştirmedeki etkilerinin ve oynadıkları rollerin dikkate alınması ve müdahale programlarında bunlara yer verilmesi önerilmektedir. Tüm dünyada ve ülkemizde küresel salgın hastalıkların hâlâ yaşamı tehdit ettiği, belirsizliklerin, ekonomik krizlerin, savaşların, küresel ısınma, doğal afetler ve benzeri olumsuzlukların sürdüğü göz önüne alındığında, önceki araştırmaların sonuçlarına (Büyükçolpan & Karacan-Özdemir, 2023) dayanarak Türkiye'deki üniversitelerin kariyer gelişim merkezlerinde SDÖ becerilerini öğrencilere öğretecek projelerin geliştirilmesi ve hayata geçirilmesi de önerilmektedir.

Bu araştırmanın teoriye ve uygulamalı çalışmalara katkılarına rağmen bazı sınırlılıkları vardır. Birincisi, araştırmanın analizleri kesitsel veriler üzerinde yapılmıştır. Dolayısıyla veriler analiz edilirken nedensellik aranmamış, değişkenler arasındaki ilişki düzeyleri incelenmiştir. İkincisi, bu araştırmanın çalışma grubunun çoğunu kadın öğrenciler (%80.4) oluşturmaktadır. Gelecek araştırmalarda erkek katılımcıların sayısının kadın katılımcılara yakın olmasının dikkate alınması önerilmektedir. Üçüncüsü, bu çalışmada kolay ulaşılabilir örnekleme yönteminin kullanılması sebebiyle çalışma grubunun evrenin tamamını temsil etmediği söylenebilir. Gelecekteki araştırmalarda bu sınırlılığın da dikkate alınması önerilmektedir.

Bu araştırmanın yukarıda anlatılan sınırlılıklarına rağmen, sonuçlarının gelecekte yapılacak teorik ve uygulamalı çalışmalar için önemli doğurguları vardır. Öncelikle, okuldan işe geçiş sürecindeki üniversite öğrencileri için kariyer uyumluluğunun önemi dikkate alındığında, kariyer uyumluluğunun kariyerle, yaşam becerileriyle, kişilik özellikleriyle, pozitif psikolojinin kavramlarıyla ilişkilerini inceleyen gelecek araştırmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca bu çalışma, kariyer uyumluluğuyla ilgili literatürde SDÖ becerilerinin kariyer uyumluluğunu yüksek düzeyde yordadığını gösteren ilk araştırmadır. Araştırmanın bu özelliklerinin dikkate alınarak aynı araştırmanın farklı örneklemeler üzerinde tekrarlanması ve benzeri araştırmaların yapılması önerilmektedir.

### KAYNAKÇA

- Alaosman, F. B. (2019). *Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı ve başa çıkma yöntemleri* [Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa Yakın Doğu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Alzahrani, M., Alharbi, M. & Alodwani, A. (2019). The effect of social-emotional competence on children academic achievement and behavioral development. *International Education Studies*, 12(12), 141-149. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1235885.pdf>
- Araç Ilgar, E., & Cihan, B. B. (2019). Spor yöneticiliği programlarında öğrenim gören öğrencilerin sektörel beklenti, mesleki belirsizlik ve gelecek kaygılarının incelenmesi: Fenomonolojik bir çözümleme. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(1), 81-92. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/676559>
- Asarlı, Z. & Önder Külahoğlu, G. (2022). Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (PDR) lisans programında okuyan öğrencilerin mesleki gelecek algılarının kariyer uyumu açısından incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(82), 890-915. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1744>

- Assan, J. K., & Nalutaaya, V. H. (2018). Africa's youth unemployment challenge and the pursuit of soft skills development by university students. *Review of European Studies*, 10(3), 58-71. <https://doi.org/10.5539/res.v10n3p58>
- Attewell, P., & Witteveen, D. (2023). Occupational marginalization, underemployment, and earnings inequality among college graduates. *Research in Social Stratification and Mobility*, 83(2023), 100761. <https://doi.org/10.1016/j.rssm.2023.100761>
- Bacanlı, F., Ozdemir, N. K., Ferrari, L., Park, C. M., & Solberg, V. S. H. (2022). Social emotional learning and career development from educators' perspectives grounded on the Turkish context. *Journal of Career Development*, 49(6), 1402-1418. <https://doi.org/10.1177/08948453211050085>
- Bacanlı, F., & Bulut, S. S. (2024, Mayıs). Ortaokul öğrencilerinin kariyer gelecekleri, sosyal duygusal öğrenme becerileri ve kariyer karar verme öz-yetkinlikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. 25. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulmuş bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara. [https://drive.google.com/drive/folders/1O1I6-R-5Hndfh6TpxYN1qx1woQ\\_rySsm](https://drive.google.com/drive/folders/1O1I6-R-5Hndfh6TpxYN1qx1woQ_rySsm)
- Bacanlı, F., & Uçar, B. (2023, Kasım). Üniversite öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme ve karar verme becerileri ve kariyer gelişimleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. 24. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara. [https://drive.google.com/file/d/1qFJ5nxfwRV\\_wVTI\\*WLVVGuVXtSbCPIOiq/view](https://drive.google.com/file/d/1qFJ5nxfwRV_wVTI*WLVVGuVXtSbCPIOiq/view)
- Baroudi, S. E., Khapova, S. N., Fleisher, C., & Jansen, P. G. W. (2018). How do career aspirations benefit organizations? The mediating roles of the proactive and relational aspects of contemporary work. *Frontiers in Psychology*, 9, Article 2150. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02150>
- Belle, M. A., Antwi, C. O., Ntim, S. Y., Affum-Osei, E., & Ren, J. (2021). Am i gonna get a job? Graduating students' psychological capital, coping styles, and employment anxiety. *Journal of Career Development* 49(5), 1122-1136. <http://dx.doi.org/10.1177/08948453211020124>
- Buyukcolpan, H., & Karacan-Ozdemir, H. (2023). The influences on happiness and life satisfaction of young people during COVID-19 pandemic: Evidence for positive youth development. *Current Psychology*, 42, 24003–24012 <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03548-3>
- Buyukgoze-Kavas, A. (2016). Predicting career adaptability from positive psychological traits. *The Career Development Quarterly*, 64(2), 114-125. <https://doi.org/10.1002/cdq.12045>
- Buyukgoze-Kavas, A., Allan, B. A., Turan, M., & Kirazci, F. (2021). Context and validation of the Subjective Underemployment Scale among Turkish employees. *Journal of Career Assessment*, 29(2), 283–302. <https://doi.org/10.1177/1069072720961542>
- Clements A. J. & Kamau, C. (2017) 'Understanding students' motivation towards proactive career behaviours through goal-setting theory and the job demands–resources model'. *Studies in Higher Education*, 43(12), 2279-2293.
- Cochran, D. B., Wang, E. W., Stevenson, S. J., Johnson, L. E., & Crews, C. (2011). Adolescent occupational aspirations: Test of Gottfredson's theory of circumscription and compromise. *Career Development Quarterly*, 59(5), 412–427. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.2011.tb00968.x>
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. (2003). *Safe and sound: An educational leader's guide to evidence-based social and emotional learning programs*. <https://casel.org/wpcontent/uploads/2016/06/safe-and-sound.pdf>
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. (2020a). *Core SEL competencies*. <https://casel.org/sel-framework/>
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. (2020b). *Evidence-based social and emotional learning programs: CASEL criteria updates and rationale*. [https://casel.org/wp-content/uploads/2021/01/11\\_CASEL-Program-Criteria-Rationale.pdf](https://casel.org/wp-content/uploads/2021/01/11_CASEL-Program-Criteria-Rationale.pdf)
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. (2012). *2013 CASEL guide: Effective social and emotional learning programs—Preschool and elementary school edition*. Chicago, IL: Author. <https://casel.org/preschool-and-elementary-edition-casel-guide/>

- Chui, H., Li, H., & Ngo, H. (2022). Linking protean career orientation with career optimism: career adaptability and career decision self-efficacy as mediators. *Journal of Career Development*, 49(1), 161-173. <https://doi.org/10.1177/0894845320912526>
- Demirtaş, A. S., & Kara, A. (2022). Career adaptability and unemployment anxiety in Turkish senior undergraduate students: The mediating role of career stress. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 12(64), 19-33. <https://doi.org/10.17066/tpdrd.1095894>
- Doğanülkü, H.A. (2022). Life goals and proactive career behaviors: The mediating role of visions about the future and the moderating role of intolerance of uncertainty. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03236-2>
- Dursun, S., & Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 72-84.
- Ebenehi, A., S., Rashid, A. M., ve Bakar, A.R. (2016). Predictors of career adaptability skill among higher education students in Nigeria. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 3, 212-229. <https://doi.org/10.13152/IJRVED.3.3.3>
- Erarslan-Çapan, B. E., & Korkut-Owen, F. (2017). Çocukların kendilik değerini geliştirmede kendilik değeri geliştirme programı ve sosyal ve duygusal eğitim programının etkililiği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 756-769.
- Esen-Aygün, H. Examining the Social Studies Curriculum in terms of social-emotional learning skills. *Education and Technology*, 1(1) 82-99.
- Ersoy-Kart, M., & Erdost, H. E. (2008). Unemployment worries among Turkish university students. *Social Behavior and Personality*, 36(2), 275-288. <https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.2.275>
- Ferrari, L. & Solberg, S. (2020). An international research network to connect social emotional learning and career development. In Pixel (Eds.), *10th International Conference The Future of Education -Virtual Edition Conference Proceedings* (571-574). Filo Dritto.
- Flores, L. Y., & O'Brien, K. M. (2002). The career development of Mexican American adolescent women: A test of social cognitive career theory. *Journal of Counseling Psychology*, 49(1), 14-27. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.49.1.14>
- Gottfredson, L. S. (1981). Circumscription and compromise: A developmental theory of occupational aspirations. *Journal of Counseling Psychology*, 28, 545-579. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.28.6.545>
- Green, Z. A., Noor, U., & Hashemi, M. N. (2020). Furthering proactivity and career adaptability among university students: Test of intervention. *Journal of Career Assessment*, 28(3), 402-424. <https://doi.org/10.1177/1069072719870739>
- Green, F., & Henseke, G. (2021). Europe's evolving graduate labour markets: supply, demand, underemployment and pay. *Journal for Labour Market Research*, 55, 1-13. <https://doi.org/10.1186/s12651-021-00288-y>
- Gregor, M. A., & O'Brien, K. M. (2016). Understanding career aspirations among young women: Improving instrumentation. *Journal of Career Assessment*, 24(3), 559-572. <https://doi.org/10.1177/1069072715599537>
- Guan, P., Capezio, A., Restubog, S. L. D., Read, S., Lajom, J. A. L., & Li, M. (2016). The role of traditionality in the relationships among parental support, career decision-making self-efficacy and care adaptability. *Journal of Vocational Behavior*, 94, 114-123. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2016.02.018>
- Guan, Y., Deng, H., Sun, J., Wang, Y., Cai, Z., Ye, L., Fu, R., Wang, Y., Zhang, S., & Li, Y. (2013). Career adaptability, job search self-efficacy and outcomes: A three-wave investigation among Chinese university graduates. *Journal of Vocational Behavior*, 83(3), 561-570. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.09.003>
- Hackett, G., Brown, S. D., & Lent, R. W. (1994). Toward a unifying social cognitive theory of career and academic interest, choice, and performance. *Journal of Vocational Behavior*, 45, 79-122. <http://dx.doi.org/10.1006/jvbe.1994.1027>
- Horowitz, J. L., & Garber, J. (2006). The prevention of depressive symptoms in children and adolescents: A meta-analytic review. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74, 401-415. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.74.3.401>

- Howard K. A., Carlstrom A. H., Katz A. D., Chew A. Y., Ray G. C., Laine L., Caulum D (2011). Career aspirations of youth: Untangling race/ethnicity, SES, and gender. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 98–109. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2010.12.002>
- Hui, T., Yuen, M. and Chen, G. (2018), Career adaptability, self-esteem, and social support among Hong Kong university students. *The Career Development Quarterly*, 66, 94-106. <https://doi.org/10.1002/cdq.12118>
- International Labour Organization (2022). Global Employment Trends for Youth 2022: Investing in transforming futures for young people, ILO, Geneva.
- Jackson, D., Michelson, G., Munir, R., & Richardson, J. (2021). *Sustainable graduate accounting and finance career pathways: A multi-stakeholder approach*. CPA Australia.
- Kabakcı, O., & Totan, T. (2013). Effects of social and emotional learning skills on life satisfaction and hope. *Journal of Theoretical Educational Science*, 6(1), 40–61. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akukeg/issue/29348/314052>
- Karacan-Ozdemir, N., & Buyukcolpan, H. (2021). A scale development study: Social Emotional Learning Scale-Young Adult Form (SELS-YF). *Kastamonu Education Journal*, 29(4), 205–218. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.822770>
- Kasikci, F., & Ozhan, M. B. (2021). Prediction of academic achievement and happiness in middle school students: The role of socialemotional learning skills. *Inquiry in Education*, 13(2), 15. <https://digitalcommons.nl.edu/ie/vol13/iss2/15>
- Kautz, T., Heckman, J. J., Diris, R., Ter Weel, B., & Borghans, L.(2014). Fostering and measuring skills: Improving cognitive and non-cognitive skills to promote lifetime success. *National Bureau of Economic Research*. <https://www.nber.org/papers/w20749>
- Khattab N.(2015). Students' aspirations, expectations and school achievement: What really matters? *British Educational Research Journal*, 41(5), 731–48. <https://doi.org/10.1002/berj.3171>
- Kim, Y.H., O'Brien, K.M., & Kim, H. (2016). Measuring career aspirations across cultures. *Journal of Career Assessment*, 24, 573 - 585.
- Kirdök, O., & Bölükbaşı, A. (2018). The role of senior university students' career adaptability in predicting their subjective well-being. *Journal of Education and Training Studies*, 6(5), 47-54. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1175550.pdf>
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford Press.
- Lent, R.W., Brown, S.D. & Hackett, G. (2000) Contextual supports and barriers to career choice: A social cognitive analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 36-49. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.47.1.36>
- Lent, R., Brown, S. D., & Hackett, G. (2000). Contextual supports and barriers to career choice: A social cognitive analysis. *Journal of Counseling Psychology*, 47,36–49.
- Litzky B. (2006). Aspirations in career decisions. In: Greenhaus J. H, Callanan GA, (Eds) *Encyclopedia of Career Development*. Sage.
- Mahady-Wilton, M., Craig, W. M., & Pepler, D. J.(2000). Emotional regulation and display in classroom bullying: Characteristic expressions of affect, coping styles and relevant contextual factors. *Social Development*, 9, 226–245.
- Mariani, M., Berger, C., Koerner, K., & Sandlin, C. (2016). Operation occupation: a college and career readiness intervention for elementary students. *Professional School Counseling*, 20(1). <https://doi.org/10.5330/1096-2409-20.1.65>
- Meinam, M., Ojha, S.N., Singh, Y.J., Lahiri, B., & Meinam, T. (2023). Educational aspirations among the students of Manipur University, India . *Indian Journal of Extension Education*, 59(4), 77–81. <https://doi.org/10.48165/IJEE.2023.59416>
- McLennan, B., McIlveen, P., & Perera, H. N. (2017). Pre-service teachers' self-efficacy mediates the relationship between career adaptability and career optimism. *Teaching and Teacher Education*, 63, 176-185. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.12.022>
- MEB (2021). *Sosyal ve duygusal beceriler araştırması: Türkiye ön raporu*.

- Moglia, M., Hopkins, J., & Bardoel, A. (2021). Telework, hybrid work and the United Nation's sustainable development goals: Towards policy coherence. *Sustainability*, 13, 9222. <https://doi.org/10.3390/su13169222>
- Nota, L., Ginevra, M. C., & Soresi, S. (2012). The Career and Work Adaptability Questionnaire (CWAQ): A first contribution to its validation. *Journal of Adolescence*, 35(6), 1557–1569. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2012.06.004>
- Nickerson, A. B., Fredrick, S. S., Allen, K. P., & Jenkins, L. N. (2019). Social emotional learning (SEL) practices in schools: Effects on perceptions of bullying victimization. *Journal of School Psychology*, 73, 74-88. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2019.03.002>
- Oliveira, Í. M., de Castro, I., Silva, A. D., & Taveira, M. D. C. (2023). Social-emotional skills, career adaptability, and agentic school engagement of first-year high school students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(8), 5597. <https://doi.org/10.3390/ijerph20085597>
- Özdiñç S., Biçici Y., Çamur M., & Turan F. N., (2018). Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi alan lisans öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(3), 471-479. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.288>
- Öztemel, K., & Yıldız-Akyol, E. (2021). The predictive role of happiness, social support, and future time orientation in career adaptability. *Journal of Career Development*, 48(3), 199-212. <https://doi.org/10.1177/0894845319840437>
- Pallant, J. (2016). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi* (S. Balcı & B. Ahi, Çev.). Anı Yayıncılık.
- Pang, L., Wang, X., Liu, F., Fang, T., Chen, H. and Wen, Y. (2021) the relationship between college students' resilience and career decision-making difficulties: the mediating role of career adaptability. *Psychology*, 12, 872-886. <https://doi.org/10.4236/psych.2021.126053>
- Park, S.Y., Cha, S.B., Joo, M.H., Na, H. (2022). A multivariate discriminant analysis of university students' career decisions based on career adaptability, social support, academic major relevance, and university life satisfaction. *International Journal of Educational and Vocational Guidance* 22, 191–206. <https://doi.org/10.1007/s10775-021-09480-5>
- Peter S. Li, Liming Li & Li Zong (2007) Postgraduate educational aspirations and policy implications: a case study of university students in Western China. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 29(2), 143-158. <https://doi.org/10.1080/13600800701351736>
- Poplavskaya, A., Karabchuk, T., & Shomotova, A. (2023). unemployment challenge and labor market participation of arab gulf youth: A case study of the UAE. In *Social Change in the Gulf Region: Multidisciplinary Perspectives* (pp. 511-529). Springer Nature Singapore.
- Rojewski J. W. (1997). Characteristics of students who express stable or undecided occupational expectations during early adolescents. *Journal of Career Assessment*, 5(1), 1–20.
- Rojewski JW (2005). Occupational aspirations: Constructs, meanings, and application. In *Career development and counseling: putting theory and research to work*, (Eds. S. D. Brown, R. W. Lent), 131-154. New Jersey, Wiley.
- Rossier, J. (2015) Career adaptability and life designing. In L. Nota, & J. Rossier (Eds.), *Handbook of the life design: From practice to theory and from theory to practice* (pp. 153–167). Hogrefe Publishing.
- Sarsıkoğlu, A. F. (2019). *Üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluğunu açıklayan faktörler: model önerisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Savickas, M. L. (1997). Career adaptability: An integrative construct for life-span, life-space theory. *The Career Development Quarterly*, 45(3), 247-259. <https://doi.org/10.1002/j.2161-0045.1997.tb00469.x>
- Savickas, M. L. (2002). Career construction: A developmental theory of vocational behavior. In D. J. Brown (Ed.), *Career choice and development* (pp. 149–205). Jossey-Bass.
- Savickas, M. L. (2005). The theory and practice of career construction. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.). *Career development and counseling* (pp. 42-70). Wiles and Sons.
- Schoon, I., & Parsons, S. (2002). Teenage aspirations for future careers and occupational outcomes. *Journal of Vocational Behavior*, 60(2), pp. 262-288. <https://doi.org/10.1006/jvbe.2001.1867>

- Shin, J. Y. (2019). "Will I find a job when I graduate?": Employment anxiety, self-compassion, and life satisfaction among South Korean college students. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 19(2), 239-256. <https://doi.org/10.1007/s10775-018-9378-1>
- Silvia P.J. (2001). Expressed and measured vocational Interests: Distinctions and definitions. *Journal of Vocational Behavior*, 59(3), 382–393. <https://doi.org/10.1006/jvbe.2001.1805>.
- Solberg, V. S., Ferrari, L., Andrei, A., Gali, R., Garcia-Murias, R., Janerir, I., Kuttunen, J. H., Marsay, G., Newman, K., Park, C.M., Shin, T., & Weber, P.C. (September, 2019). Cross-Cultural Dimensions of Social Emotional Learning and Their Implications for Career Development. Plenary session presented at the 2019 International Association for Vocational and Education Guidance, Bratislava, Slovakia.
- Sullivan, S.E. & Al Ariss, A. (2021). Making sense of different perspectives on career transitions: a review and agenda for future research. *Human Resource Management Review*, 31(1), 100727. <https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2019.100727>
- Şanlı Kula, K., & Saraç, T. (2016). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 227-242. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/183475>
- Şeker, G., & Çapri, B. (2023). Kariyer uyumluluğu ile yaşam doyumu ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkide umudun aracı rolü. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(40), 1274-1292. <https://doi.org/10.35675/befdergi.1272345>
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2015) *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Baloğlu, M., Çev.) Nobel.
- Taş, M.A.ve Özmen, M. (2019). Kişilik tipi ile kariyer ve akademik desteğin kariyer uyum yeteneklerine etkisi: Bir saha araştırması. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 333-370. <https://doi.org/10.26466/opus.586662>
- Ttofi, M., & Farrington, D. P. (2011). Effectiveness of school-based programs to reduce bullying: A systematic and meta-analytic review. *Journal of Experimental Criminology*, 7, 27–56. <https://doi.org/10.1007/s11292-010-9109-1>
- Totan, T. (2014). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri kapsamında sosyal ve duygusal öğrenmenin değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 57-70.
- Turan, M. E., & Çelik, E. (2023). The effect of a career adaptability psycho-educational programme on coping with career indecision and career adaptability: A pilot study. *Counselling and Psychotherapy Research*, 23(3), 709-717. <https://doi.org/10.1002/capr.12607>
- Udayar, S., Fiori, M., Thalmayer, A. G., & Rossier, J. (2018). Investigating the link between trait emotional intelligence, career indecision, and self-perceived employability: The role of career adaptability. *Personality and Individual Differences*, 135, 7-12. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.06.046>
- Urbanaviciute, I., Kairys, A., Pociute, B., & Liniauskaite, A. (2014). Career adaptability in Lithuania: A test of psychometric properties and a theoretical model. *Journal of Vocational Behavior*, 85(3), 433-442. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2014.09.005>
- Wolniak, G. C., Chen-Bendle, E. C., & Tackett, J. L. (2023). Exploring Gender differences in leadership aspirations: a four-year longitudinal study of college students from adverse backgrounds. *AERA Open*, 9, 1-18. <https://doi.org/10.1177/23328584231183665>
- Veres, A & Kotta, I. (2021). Perceived career barriers as a mediator between career adaptability and life satisfaction. *European Journal of Behavioral Sciences*, 4(1), 38-52. <https://doi.org/10.33422/ejbs.v4i1.603>
- Yasar, O., M. & Turgut, M. (2020). Unemployment anxiety of last year college students. *Cypriot Journal of Educational Science*. 15(1), 056–064. <https://doi.org/10.18844/cjes.v15i1.4588>
- Yoder, N., Atwell, M.N., Godek, D., Dusenbury, L., Bridgeland, J.M. & Weissberg, R. (2020). *Preparing youth for the workforce of tomorrow: cultivating the social and emotional skills employers demand*. <https://casel.org/wpcontent/uploads/2020/06/Preparing-Youth-for-the-Workforce-of-Tomorrow-Final.pdf>
- Zengin, B., & Şengel, Ü. (2020). Üniversite öğrencilerinin gelecekle ilgili kaygı ve beklentilerinin belirlenmesi. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 435-454. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1159671>

## Extended Abstract

**Introduction:** After the COVID-19 pandemic, significant changes have occurred in business and working life all over the world, and human relations, working environments and education systems have been affected by these changes (Sullivan & Al Ariss, 2021). While the negativities brought by the epidemic continue, on the other hand, the rapidly developing technology and the increasing use of artificial intelligence have changed the structure of careers and the way jobs are done. All these changes and developments reveal the needs for learning career skills, 21st century skills and creating new goals in order to cope with them and ready for the future career. In this context, what Career Construction Theorists (Savickas, 2005; Savickas & Porfeli, 2012) put forward Improving the career adaptability skills of individuals (concern, control, curiosity, confidence) will make it easier to cope with the changes and developments occurring today. University students in Turkey also need to develop career adaptability skills in order to successfully transition from school to work and readiness for their future careers.

From this perspective, it is thought that teaching social emotional learning (SEL) skills, which are within the scope of 21st century skills, will have significant effects on university students' ability to improve their career adaptability. The Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL, 2020a) has identified five core competencies of social emotional learning. These competencies include cognitive, emotional and behavioral skills. The five main competencies of social emotional learning (SEL) are called self-awareness, self-management, social awareness, responsible decision-making, and relationship skills (CASEL, 2020b).

In addition, it can be said that career aspirations also have significant effects on career adaptability. Career aspirations are defined as the career-related goals expressed by individuals at a certain point in time (Rojewski, 2005). While career aspirations are considered different from career interests in that they represent the individual's career-related goals under ideal conditions, they express the individual's emotional tendency towards certain career options (Rojewski, 2005). Studies have shown that as career aspirations scores increase, career compatibility levels also increase (Sarsıkoğlu, 2019; Urbanaviciute et al., 2014). Based on the results of these studies, it can be expected that university students will show higher career adaptability skills as their career aspiration (leadership, achievement and educational) scores increase. Therefore, the main purpose of this research is to examine the predictive power of university students' SEL skills and career aspirations on their career adaptability.

**Method:** This research was conducted on 280 university students (80.4% female; 18.6% male; 1.1% unreported) studying in various departments of universities in Turkey.

The research data were collected using the Career Adapt-Abilities Scale, the Career Aspiration Scale, the Social-Emotional Learning Scale - Young Adult Form, and the Personal Information Form. Before analyzing the data, it was checked whether the assumptions of the statistical techniques to be used were met. After the assumptions for multiple regression analysis were met, hierarchical regression analysis was performed to evaluate the relationships between social-emotional learning, career aspirations, and career adaptability (Tabachnick & Fidell, 2015).

**Results:** Firstly, social-emotional learning was included in the analysis, and this variable explained 66% of the total variance in career adaptability. In the second step, leadership aspiration was included in the analysis, increasing the explained variance to 67%. In the third and fourth steps, achievement aspiration and educational aspiration were included in the analysis, respectively, and the explained variance reached 70%.

In the final model, two control measures were found to be statistically significant. SEL is the strongest predictor of career adaptability ( $\beta = .68, p < .001$ ), followed by educational aspiration ( $\beta = .23, p < .001$ ).



**Discussion & Conclusion:** In this study, the SEL skills of the university students participating in the study and the scores they received from leadership, achievement, and educational aspirations together explained 70% of the total variance regarding career adaptability. It can be said that this prediction percentage is high (Pallant, 2016). In this study, the predictor variable, SEL skills, has the power to greatly affect the predicted variable, career adaptability. Based on this finding, it can be recommended to include activities that teach and develop SEL skills in applied studies aiming to improve the career adaptability of university students.

Positive significant relationships were also found between leadership, achievement, and educational aspirations, and career adaptability. These findings support theoretical views regarding career aspirations and career adaptability. Savickas (2005) and Savickas and Porfeli (2012) argue that the basis of the concern dimension of career compatibility lies in the awareness that current actions affect aspirations for the future. These findings also support the results of previous research. As found in this study, in Urbanaviciute et al.'s (2014) research on high school students and Sarsikoğlu's (2019) study on university students, positive significant relationships were observed between leadership, achievement, and educational aspirations and career adaptability.

In the intervention studies aimed at improving the career adaptability of university students, it is recommended that the effects and roles of SEL skills, educational aspiration, achievement aspiration, and leadership aspiration be taken into consideration and included in the intervention programs. Considering that global epidemics, uncertainties, economic crises, wars, global warming, natural disasters, and similar challenges continue to affect the world and our country (Büyükçolpan & Karacan Ozdemir, 2023), it is recommended that the career development centers of universities in Turkey develop and implement projects to teach SEL skills, which are included in the scope of 21st-century life skills, to students.

The results of this study have important implications for future theoretical and practical studies. First, considering the importance of career adaptability for university students transitioning from school to work, it is recommended to conduct future research examining career adaptability in relation to career, SEL skills, personality traits, and positive psychology concepts. This study is the first in the literature on career adaptability to show that SEL skills predict career adaptability at a high level. It is recommended that the same study be repeated with different samples and that similar studies be conducted, taking these features of the study into consideration.

#### **Yazarlar Hakkında / About Authors**

**Feride Bacanlı.** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, [ferbacanli@gmail.com](mailto:ferbacanli@gmail.com)

Feride Bacanlı. Prof. Dr., Gazi University, Gazi Faculty of Education, [ferbacanli@gmail.com](mailto:ferbacanli@gmail.com)

**Neslihan Salman.** Öğr. Gör., Ufuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, [neslihan.salman@ufuk.edu.tr](mailto:neslihan.salman@ufuk.edu.tr)

Neslihan Salman. Lecturer, Ufuk University, Faculty of Education, [neslihan.salman@ufuk.edu.tr](mailto:neslihan.salman@ufuk.edu.tr)

#### **Yazar Katkıları / Authors contributions**

Yazarlar, bu çalışmanın yapılmasına eşit düzeyde katkı sağlamışlardır.

The contributions of the authors in the research process are equal

#### **Çıkar Çatışması / Conflict of Interest**

Yazarlar tarafından çıkar çatışmasının olmadığı rapor edilmiştir.

There is no conflict of interest.

#### **Fonlama / Funding**

Herhangi bir fon desteği alınmamıştır.

### **Yazar Notu / Author Note**

Bu makale, 24. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözlü olarak sunulan "Kariyer Uyumluluğu, Sosyal Duygusal Öğrenme ve Kariyer Umuları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" adlı bildirinin içeriği geliştirilerek ve kısmen değiştirilerek üretilmiş halidir.

This article is a partially modified and improved version of the paper titled "Investigation of the Relationships between Career Adaptability, Social Emotional Learning and Career Hopes" which was presented orally at the 24th International Psychological Counseling and Guidance Congress.

### **Etik Bildirim / Ethical statement**

Bu araştırmanın tüm sürecinde etik ilke ve sorumluluklara uygun davranılmıştır. Bu anlamda Ufuk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu'ndan gerekli izin alınmıştır. Ek olarak sadece araştırmaya gönüllü katılımcılara veri toplama aracı verilmiş ve tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu edinilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde katılımcıların diledikleri zaman neden göstermeksizin araştırmadan çekilebilecekleri ifade edilmiştir.

Ethical principles and responsibilities were complied with in the whole process of this research. In this sense, the necessary permission was obtained from Ufuk University Social and Human Sciences Scientific Research Ethics Committee. In addition, the data collection tools were given only to the participants who volunteered for the study and an informed consent form was obtained from all participants. During the data collection process, it was stated that the participants could withdraw from the study at any time without giving any reason.

**Etik Kurul Adı:** Ufuk Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu

**Onay Tarihi:** 17/11/2023

**Onay Belge Numarası:** E-81182178-605.99-41141

### **ORCID**

**Feride Bacanlı.** 0000-0001-8008-8441

**Neslihan Salman.** 0000-0001-7212-0114